

ПОЕЗИЈА И ГРАМАТИКА¹

Шта је то поезија и уколико знате шта је поезија шта је то проза.

Нема сврхе говорити више него што знате, не чак ни ако то не знате.

Но да ли да ли знате шта је то проза и да ли знате шта је то поезија.

Говорила сам већ да у речима из позоришних комада писаних у поезији има више живота него у истим речима које исти песник напише у другим видовима поезије. Несумњиво је ово важило за Шекспира, неминовно важи за свакога. Ето једне ствари о којој ваља размислити. Рекла сам да речи из позоришних комада писаних у прози нису толико живахне колико речи које исти писац напише у другим прозама. Важи ово за Голдсмита па замишљам да важи готово за сваког писца.

И ето дакле још нечега што ваља знати.

Нешто што је врло занимљиво знати јесте то какав је ваш унутрашњи осећај према речима које излазе да би се обреле изван вас.

Имате ли увек исту врсту осећаја према звуковима док речи излазе из вас или пак немате. Све ово умногоме је повезано са граматицом и са поезијом и са прозом.

Речи морају обављати све послове у поезији и прози а неки писци више пишу у члановима и предлозима док неки тврде да треба писати у именицама, а наравно да се мора на све мислити.

Именица је име свега и било чега, зашто о нечему писати кад је то већ именовано. Или је име прикладно или није. Ако јесте прикладно зашто и даље ту ствар именовати, ако није онда од именовања користи нема.

Људи ако сте склони у то да верујете могу оличавати сопствена имена. Назовите некога Пол и он ће постати Пол назовите некога Алис и она ће постати Алис можда хоће можда неће, има нечега у томе, али опште узев, кад се једном ствари именују на њих име више нема никаквог утицаја па зашто онда писати у именицама. Именице су имена свега и било чега и просто изрицање именâ сасвим је у реду ако хоћете прозивку но може ли послужити за било шта друго. Тачно је додуше да на многим местима и у Европи и у Америци људи заправо воле прозивке.

Као што кажем именица је име неке ствари, па стога полагамо ако осећате шта је унутар те ствари престајете да је називате именом под којим је позната. Свако ће ово знати јер тако чини кад је заљубљен и увек писац мора имати ту силу емоција према свакој теми о којој пише. И стога и ово ћу поновити стога се именице све више и више губе из употребе.

А шта то још имамо поред именица, имамо поред именица још много других ствари.

¹ Синтаксичке, граматичке и правописне недоследности у тексту „Поезија и грамика“ Гертруде Стајн су намерне и пренесене су у преводу у неизмењеном облику. (Прим. ур.)

Док у школи учите граматикау граматика је врло узбудљива. Заиста не памтим ништа узбудљивије од анализе реченица помоћу дијаграма. Претпостављам да су другима у школи неке друге ствари можда узбудљивије али за мене су несумњиво истински и потпуно узбудљиви били баш ти дијаграми реченица и то је за мене остала једина потпуно узбудљива ствар и потпуно употпуњујућа. Волим тај осећај тај вечни осећај реченица које промичу кроз дијаграме.

На тај начин у потпуности нешто поседујете а узгред и себе самог. И наравно да у тим дијаграмима реченица имамо чланове и предлоге и као што кажем имамо именице али именице су као што кажем већ и по дефиницији потпуно незанимљиве, исти је случај и са придевима. Придеви нису стварно и истински занимљиви. У извесном смислу свако ће и сам знати одувек је знао да, пошто придеви у крајњој линији опслужују именице а како именице нису истински занимљиве онда ни ствар која опслужује неку не одвећ занимљиву ствар по нужности није занимљива. У извесном смислу као што кажем свако ће то знати јер наравно прво што свако уочи у нечијем писању јесу придеви. Видите и сами колико је тачно ово што сам управо рекла.

Поред именица и придева имамо глаголе и прилоге. Глаголи и прилози јесу занимљиви. Они као прво имају једну врло лепу особину наиме да могу бити тако погрешно схваћени. Право је чудо колико грешака глагол може починити а исто важи и за његов прилог. Именице и придеви никад не могу погрешити не могу никад бити погрешно схваћени док глаголи то могу до у бескрај, како у погледу онога што раде тако и у погледу слагања или неслагања с оним што раде. Исти је случај са прилозима.

Сваком ће из овога бити јасно да су глаголи и прилози занимљивији од именица и придева.

Поред тога што се могу погрешно схватити и чинити грешке глаголи се могу мешати тако да наликују самима себи или да наликују нечему другом, они су, да тако кажемо у покрету а прилози се крећу с њима и ниједан на крају неће бити на великој сметњи али ће врло често бити врло погрешно схваћен. Отуда свако може волети оно што су глаголи способни да раде. Затим долази ствар која понајпре може бити најпогрешније схваћена а то су предлози. Предлози могу проживети дуг живот и при том бити уистину бити ништа али баш ништа али погрешно схваћено те су отуда неподношљиви ако на тај начин доживљавате грешке али свакако јесу нешто што можете стално употребљавати и вечно у томе уживати. Предлоге волим највише од свега, и убрзо ћемо се тој теми потпуније посветити.

Затим имамо чланове. Чланови су занимљиви управо онако како именице и придеви то нису. А зашто су занимљиви онако како именице и придеви нису. Занимљиви су зато што обављају оно што би могла обављати именица кад именица не би тако несрећно тако потпуно несрећно била име за нешто. Чланови вам пријају, неодређени и одређени члан пријају онако како вам име које следи не може пријати. Та имена те именице не могу вам пријати, јер на крају крајева добро знате на крају крајева да је баш то Шекспир имао на уму кад је говорио о ружи под било којим другим именом.

Надам се да сада нико не може гајити илузије о некој именици или о придеву који уз ту именицу иде.

Но члан сваки члан остаје као нешто танано и разнолико и свако ко жели да пише са члановима и уме да их користи увек ће имати задовољство које произилази из употребе нечега разноликог и животног. Такви су чланови.

Поред тога имамо свезе, а свеза није разнолика али поседује снагу због које никоме не сме деловати досадно. Свезе су се одувек трудиле да живе од свог рада. Оне раде и живе док раде па и кад не раде а у данашње време ни оне не живе увек од рада али живе свеједно.

Јасно вам је дакле зашто волим да пишем са предлозима и свезама и члановима и глаголима и прилозима али не и са именицама и придевима. Ако прочитате неко моје штиво јасно ће вам бити јасно вам је о чему говорим.

Наравно да потом имамо и заменице. Заменице нису тако рђаве као именице јер оне пре свега практично не могу имати одговарајуће придеве. Већ их и то чини бољим од именица.

А поред тога што не могу имати одговарајуће придеве, оне наравно нису истинска имена за било шта. Заменице представљају некога или нешто али никога и ништа не именују. Будући да нису ни његово име нити њено оне самим тим имају већу могућност да буду нешто него кад би попут именица давале име било чему. Е сад више је живота у личним именима него у именицама које су имена свега и било чега а претпостављам да је разлог у томе што се име на крају крајева даје само једној особи кад се роди, ту бар постоји елеменат избора па и елеменат промене те свако може поступати како му драго, може се родити као Волтер а постати Хаб, утолико она нису налик на именице. Именица већ тако дуго времена служи као име свега и било чега.

Зато и постоји сленг како би се мењале именице које већ тако дуго служе као имена. И ево понављам. У глаголима и прилозима и члановима и свезама и предлозима има више живота зато што сви они нешто раде а све што нешто ради наставља да живи.

Могли би се овом списку додати и узвици али узвици заправо немају никакве везе ни са чим па ни са самима собом. Толико дакле о томе. А сада да се позабавимо питањем интерпункције.

Неки су знакови интерпункције занимљиви а неки нису. Пођимо од оних који то нису. Један од таквих али први и у највећој мери у потпуности најнезанимљивији јесте знак питања. Знак питања је сасвим у реду кад стоји сам за себе кад служи као сточни жиг или кад би могао послужити као украс али у писању је потпуно у целости потпуно незанимљив. Сасвим је очигледно да кад постављате питање ви постављате питање али ко год је научио да чита зна када је питање питање по томе како је у писаном облику написано. Стога вас питам стога зашто би га ико користио тај упитник. А ни формом се он не уклапа у обичну штампу тако да ни оку ни уву не прија и по томе је баш као и именица, само бескорисно име нечега. Питање је питање, свако ће знати да питање јесте питање па зашто му још додавати и упитник кад је питање већ написмено ту. Стога се никад нисам могла натерати да употребим знак питања, увек ми је он деловао збиља одвратно, а сад га ево само ретки користе. Узвичници су тешки баш као и наводници, нису нужни, јесу ружни, кваре писани редак или штампани а и каква је сврха уосталом, ако не знате да питање јесте питање каква је сврха питања као таквог. Исти

је случај са узвиком. И исти случај са наводом. Кад сам почињала да пишем било ми је просто немогуће да користим упитнике и наводнике и ускличнике а сада ко год хоће усваја овакво гледиште. Могли би они једног дана усвојити неко другачије гледиште али сада бар ко год хоће може усвојити и усваја овакво гледиште.

Има дакле незанимљивих ствари у интерпункцији незанимљивих у сасвим очигледном смислу, па у то не морамо дубље залазити. Имамо поред тога цртице и тачкице, а оне би могле бити занимљиве белине би могле бити занимљиве. Могле би ако бисте их тако доживљавали.

Још један ситан знак интерпункције који се може доживети овако или онако јесте присвојни апостроф. Па ево мислите о томе како вам драго, ја могу да видим и заиста видим да за многе да за неке апостроф у присвојном падежу носи једну нежну инсинуацију због које вам је врло тешко да га се до краја одрекнете. Можете се снаћи и без њега, ја се сналазим, готово увек се сналазим, али не могу порећи да повремено осетим жаљење па га повремено убацам као ознаку за присвојни падеж. Апсолутно га не волим самог за себе кад је изван речи ако је реч у множини, не у том случају дефинитивно не, не волим га и ако га изоставим не осећам жаљење, на том је месту непотребан и нимало украсан али унутар набубреле речи можда, можда он својом слабошћу подилази вашој слабости. Како год било ја га бар повремено остављам да стоји ако се већ поткрао а понекад се поткраде. Не могу порећи изричито јер му заиста повремено дозволим да се поткраде.

Но пређимо сада на истинско питање интерпункције, на тачке, запете, тачке-и-запете, велика и мала слова.

Проживела сам са свима њима дуг и компликован живот.

Хајде да кренемо од оних које у првом реду најмање користим а то су двотачке и тачке-и-запете, могле би се томе додати и запете.

Кад сам почињала да пишем, мислила сам да се писање мора стално настављати, и даље мислим да се мора настављати али кад сам почињала да пишем била сам потпуно опседнута нужношћу да се писање стално наставља а уколико се писање стално мора настављати у каквој је то вези са двотачкама и тачкама-и-запетама, у каквој вези са запетама, у каквој вези са тачкама, у каквој вези са малим и великим словима у каквој вези са сталним настављањем писања што је пак у то време била моја најдубља потреба скопчана са писањем. У каквој је то вези са двотачкама и тачкама-и-запетама у каквој вези са запетама у каквој је то вези са тачкама.

У каквој је то вези са тачкама. Неизбежно ма колико потпуна била моја потреба да се писање стално наставља, физички се морало увек изнова понекад застати а ако се морало увек изнова понекад застати онда су морале постојати и тачке. При том ми се увек допадао изглед тачака и допадало ми се то што оне раде. Ако понекад застанете то вас уистину не спречава да наставите није то било никаква сметња, само би се нешто догодило, а пошто би се то догодило као савршено природан догађај, ипак сам веровала у тачке и користила их. Заправо никад нисам ни престајала да их користим.

Осим тога тачке касније могу стећи властити живот почети да разбијају ствари насумично, то ми се не тако давно догодило у једној песми коју сам написала под насловом *Победа њо њејовом*, касније ћу вам из ње прочитати краћи одломак. До тре-

нутка кад сам ту песму написала пре око три године тачке су за мене стекле један потпуно самосвојан живот. Почеле би да делају по сопственом нахођењу и могло се њима прекинути писање то јест не баш прекинути писање него се могло застати на-сумице понекад застати у писању па су тако постале употребљиве и могли сте да их употребите. Тачке наине могу постојати у таквом виду и могу у таквом виду имати властити живот. Оне вам неће служити онако сервилно као запете и двотачке и тачке-и-запете. Да и тачно осећате шта хоћу да кажем.

Тачке имају властити живот и властиту нужност и властити осећај и властито време. И тај осећај да живот да нужност да време може наћи израза у бесконачној разноликости управо је то разлог што увек остајем верна тачкама до те мере да као што кажем однедавно имам утисак да су нам оне можда потребније него икад.

Видите и сами како се тачка у потпуности разликује од запете, двотачке или тачке-и-запете.

Имамо два различита начина размишљања о двотачкама и тачкама-и-запетама па можете о њима размишљати као о запетама и оне су у том својству напросто сервилне или пак можете о њима размишљати као о тачкама и тада њихова употреба може у вама произвести осећај авантуре. Увиђам да их је могуће доживљавати као тачке али мој осећај никад није био такав, почела сам на несрећу да их доживљавам као запету а запете су сервилне немају властити живот већ зависе од обичаја и погодности и убацују се само из практичних разлога. За мене су од самог почетка тачке-и-запете и двотачке у потпуности имале тај карактер дакле карактер какав има запета а не карактер какав има тачка па их стога и дефинитивно никад нисам користила. Али сада ипак мутно и дефинитивно увиђам да би чак и могле да би могле у себи имати нешто од карактера тачке те да је и њихова употреба могла бити авантура. Збиља не мислим да је тако. Ма колико биле живахне или замаскиране мислим да су оне дефинитивно више запете него тачке тако да заправо и не могу жалити што их нисам употребљавала. Јесу оне моћније јесу упечатљивије јесу претенциозније од запете али опет се свODE на запету. Имају заправо у себи дубоко у себи фундаментално у себи природу запете. Па да видимо сада шта то ради запета и шта је њен посао и зашто запете доживљавам како их доживљавам.

Шта ради запета.

Толико сам их често избегавала и толико дуго изостављала и толико се доследно без њих сналазила да сам на крају према њима постала равнодушна. Сада ми је свеједно да ли ћете их уметнути или нећете али дуго сам према њима имала врло чврст став и нисам хтела ништа да имам с њима.

Као што кажем запете су сервилне и немају властити живот, а њихова употреба чак и није употреба, то је начин замене сопственог интереса а ја недвојбено волим да волим сопствени интерес свој сопствени интерес у ономе што радим. Тиме што вам придржава капут и помаже да обујете ципеле запета вас спречава да живите свој живот активно колико би требало и годинама је за мене и још увек тако мислим једино што им сада више не посвећујем толико пажње, употреба запета била напросто понижавајућа. Дозволите сада да вам испричам шта осећам и шта имам на уму и шта сам осећала и шта сам имала на уму.

Док сам писала оне дугачке реченице у *Стиварању Американаца*, глаголи активни глаголи у презенту са дугачким прилошким зависним реченицама постали су за мене права страст. Већ сам поменула да глаголе и прилоге потпомогнуте предлозима и свезама са заменицама признајем као поседнике целокупног активног списатељског живота.

Компликације вам у крајњој линији помажу да доспете до једноставности и зато одувек волим прилошке зависне реченице. Волим прилошке зависне реченице зато што су разнолике у својој зависности и независности. Видите и сами како због љубави према силини компликованости оваквих ствари запете делују понижавајуће. Па ако желите да са уживањем усмерите пажњу на коначну једноставност преобиља компликација зашто бисте желели да такву једноставност постигнете било каквим помагалом. Видите ли сада зашто запету доживљавам онако како сам је доживљавала и како је доживљавам.

Помислите на нешто што заиста волите да радите и јасно ће вам бити шта хоћу да кажем.

Кад постане збиља тешко ви пожелите да размрсите а не да пресечете чвор, бар се тако осећа свако ко ради с било каквим концем, тако се осећа свако ко ради с било каквим алатом тако се осећа свако ко пише било какву реченицу или је пак чита кад је већ написана. А шта ради запета, запета не ради ништа осим што олакшава нешто што ће ако га довољно волите бити довољно лако и без запете. Дугачка компликована реченица напросто мора да вам се наметне, да вас натера да је спознајом у себи препознате а запета, па ето запета је у најбољем случају бледуњава тачка јер вам допушта да застанете и предахнете али ако желите предах ваљда бисте и сами знали да желите предах. Није то исто као кад се потпуно зауставите а то је оно што ради тачка потпуно заустављање има везе са настављањем, али то узимање даха па ионако стално узимате дах и зашто бисте онда један дах истицали а друге дахове запостављали. Такав је у сваком случају био мој доживљај а био је тај доживљај врло врло постојан. И тако готово никад нисам користила запету. Што би дужа, што би компликованија реченица била то би више растао број истоврсних речи које бих следила једну за другом, што сам их више врло много више прибирала то сам више осећала страствену потребу да се оне саме побрину за себе уместо да им ја помажем, те да их уметањем запете ослабим.

Такав је дакле био мој доживљај интерпункције у прози, у поезији је то мало другачије али више изражено и тиме ћу се касније позабавити. Али такав је био мој доживљај интерпункције у прози.

Интерпункција подразумева и велика и мала слова. Свако с њима заправо може чинити што му драго а могло би се рећи да је у штампаним текстовима на енглеском одувек тако и било.

Ако читате старије књиге видећете да оне с великим и малим словима чине малтене што им драго и одувек је мој утисак био да је с великим и малим словима свако слободан да чини малтене што му драго. Понекад имате осећај да би се Италијани морали писати великим словом а понекад малим словом, такав осећај можете имати малтене према свему могућем. Ја такав осећај немам према личним именима, волим штавише да их видим са великим словом али савршено ми је јасно да у овој ствари

многи немају такав осећај. Укратко у прози велика и мала слова немају заправо никакве везе са унутрашњим животом реченица и пасуса као што то имају други знакови интерпункције како сам малочас говорила.

Имамо још увек велика и мала слова и сва је прилика да ћемо их још неко време имати али ми у ствари стално тежимо ка све мањој примени великих слова и с добрим разлогом јер осећај који уз њих иде све је мање и мање осећај тако да ће полагано и неизбежно као што је то сада случај са коњима и великих слова нестати. Повремено ће се она враћати али никад се можда неће вратити за стално.

Можда хоће можда неће али стварно и неизбежно стварно то стварно ништа стварно не мења.

Међутим а све ће то бити с нама докле год људска бића постоје и имају некакав вокабулар, реченице и пасуси биће с нама па ће стога неизбежно и стварно и тачке бити с нама а баш о тим стварима које ће заувек неизбежно бити с нама у прози и у поезији јер ће проза као и поезија такође заувек заувек бити с нама наставићу да вам говорим све што знам.

Реченице и пасуси. Реченице нису емотивне али пасуси то јесу. Могу ово понављати колико ми драго а да то увек остане како јесте, нешто што јесте.

Говорила сам већ да сам ово први пут запазила слушајући како мој пас Баскет пије. И свакоме ко слуша било ког пса како пије биће јасно шта хоћу да кажем.

Док сам писала *Сиварање Американаца* настојала сам да разбијем ту суштинску комбинацију грађењем енормно дугачких реченица које би по дужини биле равне најдужим пасусима а све са циљем да видим постоји ли стварно и истински та суштинска разлика између пасуса и реченица, ако у томе довољно далеко одмакнете у том настојању да реченица буде довољно дугачка да би по дужини била равна сваком пасусу те на тај начин постигнете равнотежу својствену пасусу не и равнотежу својствену реченици, јер наравно равнотежа пасуса није иста равнотежа као и равнотежа реченице.

Потребно је само да било шта прочитате како бисте то знали. Ако сам кажем успела да створим реченице толико дугачке да у себи садрже равнотежу и једног и другог и реченица и пасуса, какав је био исход.

Заиста сам у неким реченицама у *Сиварању Американаца* успела у томе у постизању равнотеже која није ни равнотежа реченице ни равнотежа пасуса и имала сам при том магловит осећај да сам учинила нешто што ничему не води јер на крају крајева не ваља изгубити две ствари да бисте добили једну јер тиме умањујете разноликост онога што пишете.

То је једна ствар кад говоримо о исходу тога што сам радила. Постоји још једна ствар и то веома битна ствар, у томе што сам радила у томе што сам постигла нешто што нема ни равнотежу реченице ни равнотежу пасуса већ равнотежу једну нову равнотежу која је повезана са осећајем кретања времена уграђеног у дати простор а што је како сам већ говорила једна дефинитивно америчка ствар.

Американац може испунити неки простор тако што кретање времена постиже неочекиваним додавањем било чега а да при том у тај уграђени простор ипак унесе све што је намеравао да унесе.

Један француски дечкић у питању је риђокоси потомак нећакe Мадам Рекамије провео је две недеље у Америци сасвим неочекивано и питала сам га шта ти је тамо преко највише пало у очи. Па ето рекао је у почетку се они нису разликовали од нас француза онолико колико сам очекивао а после сам видео да се ипак разликују. А како то, рекла сам, па ето рекао је, једном кад је воз пролазио страховитом брзином а ми му махали капама тај машиновођа стигао је да отпоздрави звонцетом онако безбрижно тинг тинг тинг, као кад играте пинг понг, није то ако ме разумете било професионално рекао је. Можда уочавате везу између тога и оних мојих реченица које више нису имале равнотежу реченица пошто нису биле делови пасуса нити су чиниле пасус али јесу успеле утолико што су достигле толику дужину и путем равнотеже само њима својствене постале нешто што је целовита ствар те су имале и једну посебну равнотежу а била је то равнотежа простора који у потпуности није испуњен него створен кретањем нечега онаквим какво кретање није онаквим какво би кретање морало бити. Говорила сам већ да је Хенри Џејмс у својим позним записима имао магловито осећање да је баш то оно што би требало да уради.

Стога премда као што кажем увек морају постојати реченице и пасуси дало би се уистину поставити питање морају ли увек постојати реченице и пасуси зар није могуће постићи самостално а не путем реченица и пасуса ту комбинацију где реченице нису емотивне док пасуси то јесу.

У књизи под насловом *Како писаћи* много сам радила на тој ствари покушавајући да установим шта је тачно равнотежа та неемотивна равнотежа реченице и шта је емотивна равнотежа пасуса и да ли је могуће макар и у краткој реченици постићи да те две ствари постану једно. Мислим да сам понегде и успела. Хоћете ли да саслушате неколико реченица у којима ми се чинило да сам ту ствар постигла.

Изгледа као млад човек који је остарио.²

Личи то на башту али он се повредио несрећним случајем.³

Пас којег никад у животу нисте имали управо је уздахнуо.⁴

Једном кад су били скоро спремни они су наложили да се то затвори.⁵

Ако се произведе звук који бива све гласнији а затим утихне колико се то пута може поновити.⁶

Битке имају имена зато што су поједина брда у биткама проглашавана брдима.⁷

² *How to Write*, Plain Edition, Random House, 1931, стр. 25.

³ Исто, стр. 26.

⁴ Исто, стр. 27.

⁵ Исто, стр. 29.

⁶ Исто, стр. 89.

⁷ Исто.

Залив и брда брда су опкољена утолико што њихова удаљеност изгледа врло близу.⁸

Јаблани ће одиста бити и могу бити одиста ће бити посечени и тестера ће их докрити и одиста ће бити употребљени као дрво и могу се употребити као дрва.⁹

Треба само имати у виду ако не буде ако не буде оно што кад њима препустиш одлуку изгледа врло вероватно једнако је вероватно да ће на крају на крају њихов избор бити избор да стигну на време.¹⁰

Упркос намери да пишем о граматичи и поезији ево и даље пишем о граматичи и прози, али опет и наравно ово може и не мора бити тачно ако установите шта је у суштини проза и шта је у суштини поезија зар вам се не би могло догодити нешто узбуђиво као што се то већ мени догодило са реченицама и пасусима.

Није на крају крајева природан начин бројања кад један и један дају два него кад наставите да бројите један по један као што то чине кинези као што то чине сви као што то чине Шпанци као што су то чиниле моје теткице. Један и један и један и један и један. То вам је природан начин да наставите с бројањем.

И какве то сад има везе са поезијом. Има то много везе са поезијом.

Све има много везе са поезијом све има много везе са прозом.

А има ли проза било какве везе са поезијом и има ли поезија било какве везе са прозом.

И какве везе са поезијом имају именице и тачке и велика слова. Остале знакове интерпункције сада више и не морамо помињати. Људи с њима могу чинити што им драго али ми их више не морамо помињати. Али именице ипак морамо поменути зато што се кад дође до избегавања именица много тога догађа и догађало се. Догађало се између осталог и у књизи коју сам назвала *Мека гуџмаг*.

У *Сиварању Американаца* једној дугачкој врло дугачкој прозној књизи сазданој од реченица и пасуса и тог нечега новог што ни реченица ни пасус самостално или у комбинацији никада раније нису радили, рекла сам да сам се отарасила именица и придева колико год ми је то било могуће и то методом живљења у прилозима у глаголима у заменицама, у прилошким зависним реченицама било написаним или наговештеним те у свезама.

Но такође и након што сам колико год је то било могуће одмакла с тим дугачким реченицама и пасусима који су сада радили нешто друго започела сам тада врло кратке ствари и радећи врло кратке ствари намерила сам се била да схватим именице и решила да их не заобилазим већ да их пресрећем, хватам се с њима у коштац укратко да их одбијам кроз употребу и тако је отпочело моје истинско упознавање са поезијом.

Покушаћу мало јасније и подробније да испричам шта се тачно догодило и зашто је то личило ако је личило на природно бројање, дакле бројање по обрасцу један један један један.

⁸ Исто.

⁹ Исто, стр. 90.

¹⁰ Исто, стр. 259.

Именице су као што сви знате имена свега и било чега и наравно да сте их као имена свега и било чега морали употребљавати. А шта су оне радиле. И шта је свако и било ко са њима радио. То је нешто што ваља знати. Ваља о томе могло би се рећи могла бих рећи много тога знати.

Именице су имена свега и било чега и свему се надева име, чинили су то Адам и Ева и ако хоћете чини то свако и било ко, но да ли ће ико једноставно наставити са употребом имена све до тренутка кад можда више и не зна шта је име или ако и зна шта је име онда га се и не тиче шта је то име. Може се ово догодити наравно да може. А какве поезија има везе с тим и какве има проза и ако све што личи на именицу која је име свега и било чега треба избегавати шта онда бива. И какве то везе има са поезијом. Много рекла бих и све ово такође има везе с другим стварима са кратким и дугачким редовима и римама.

Но најпре шта је то поезија и шта је то проза. И сама се питам верујте.

Дакле сада већ нешто мало знамо о томе шта је проза. Проза је равнотежа емотивна равнотежа која гради стварност пасусâ и неемотивна равнотежа која гради стварност реченицаâ и након што схватите у потпуности схватите да реченице нису емотивне док пасуси то јесу, проза може бити суштинска равнотежа која се успоставља унутар нечега што комбинује реченицу и пасус, примере овога вам све време читам.

Е сад ако је то оно што проза јесте а дефинитивно је то оно што проза јесте биће вам очигледно да је проза истинска проза заиста велика писана проза неминовно саздана више од глагола прилога предлога прилошких зависних реченица и свеза него од именица. У прози је вокабулар наравно важан ако хоћете вокабулар је увек важан, штавише једна од ствари коју бисте могли открити и с којом сам много експериментисала у *Како њисаџи* јесте то да вокабулар сам по себи и сам за себе може бити занимљив и може бити смислен. Свако ће ово знати ако размишља о речима. Изузетна је та немогућност да вокабулар буде лишен смисла. Али ово је природно штавише неизбежно будући да је вокабулар по дефиницији такав, а пошто је то тако вокабулар је што се прозе тиче мање занимљив од врста речи, те од унутрашње равнотеже и кретања унутар датог простора.

Онда дакле разумемо да ипак знамо шта је то проза.

Но шта је то поезија.

Да ли је теже или лакше знати шта је поезија. Чинило ми се понекад да је теже знати шта је поезија али пошто сада знам шта је поезија и ако знам шта је поезија онда није теже знати шта је она него знати шта је проза.

Шта је то поезија.

Поезија има везе са вокабуларом управо онако као што проза нема.

Видите отуда да проза и поезија уопште нису сличне. Оне су потпуно различите.

Поезија је кажем у суштини вокабулар управо онако као што проза у суштини то није.

А шта је тај вокабулар који је поезији апсолутно прирођен. То је вокабулар у потпуности заснован на именици управо онако као што проза суштински и тврдоглаво и силовито није заснована на именици.

Поезија је усмерена на употребу и злоупотребу, на губитак на жељу, порицање избегавање обожавање замењивање именице. Ето шта она ради увек то ради, то ради

и ништа друго не ради осим тога. Поезија ништа друго и не ради осим што употребљава губи одбија именице труди се да им угоди да их изневери и да им се умили. Ето шта поезија ради, ето шта поезија мора да ради какве год врсте та поезија била. А има врло много врста поезије.

Када сам рекла.

Ружа је ружа је ружа је ружа.

И онда касније од тога сачинила прстен ја сам творила поезију и шта сам радила него се умиљавала у потпуности се умиљавала и обраћала једној именици.

Хајде сада да размислимо о поезији било којој поезији свој поезији па да видимо није ли то тако. Наравно да јесте тако свакоме ће то бити јасно.

Рекла сам већ да је именица име свега и било чега она је то по дефиницији а име било чега није занимљиво јер кад му једном знате име онда је готово са уживањем у његовом именовању те су отуда у писању прозе имена па дакле и именице потпуно незанимљиви. Међутим и ту ствар ваља имати на уму можете неко име волети а ако волите неко име онда вас изрицање тог имена много пута само наводи да га још више волите, још луђе још упорније још болније. Свако ће знати на који начин било ко дозива име некога кога воли. И то је дакле поезија истински волети неко име док проза то није. Да свако би од вас то могао знати.

Поезија је као и проза много тога проживела. Било ко и било шта много тога проживљава. Понекад је она укључивала све могуће а понекад укључује тек себе саму и може та сразмера бити већа или мања у било ком тренутку њеног постојања.

Наравно кад је поезија била на почетку она је практично укључивала све могуће укључивала је наратив и осећања и узбуђења и именице тако много именица и све емоције. Укључивала је наратив али сада не укључује наратив.

Често се питам како ћу икада сазнати све што би ваљало да знам о наративу. Наратив је за мене проблем. Много о њему бринем ових дана па нећу још о томе да пишем и говорим, пошто сам још увек превише забринута због њега брине ме како ћу знати шта он јесте и какав јесте и где јесте и какав јесте и како ће бити то што јесте. Међутим сада и у овом тренутку не улазим нећу у то улазити. Довољно је рећи да у сврхе поезије он већ дуго нема никакве везе са бивањем и постојањем.

Можда је грешка можда није то да он више не постоји.

Лично мислим да ће се са наративом нешто друго догодити и много на томе радим у овом тренутку није да радим него се тиме бакћем. Бактање је можда боља реч за то што управо сада радим са наративом. Но како год било да се ми вратимо на поезију.

Поезија је дакле на почетку укључивала све ствари а тако је било и природно јер се тада све укључујући и оно што се догађа могло за свакога учинити стварним путем простог именовања онога што се догађа другим речима путем онога што поезија увек и мора да ради путем живљења у именицама.

Именице су имена свега и било чега. Помислите на сву ону рану поезију, помислите на Хомера, помислите на Чосера, помислите на Библију и јасно ће вам бити о чему говорим и сами ћете увидети да су они заправо били пијани од именица, да именују да знају како да именују земљу море и небо и све што у њима обитава то је било довољно да их наведе да живе и воле у именицама, а поезија то и јесте она је стање

познавања и осећања неког имена. То сада знам али до тог знања дошла сам тек дуготрајним писањем.

То је вам дакле као што кажем била поезија и полагамо како су сви сазнавали имена свега и свачега поезија је имала све мање и мање везе са свим стварима. Није се поезија променила, никад се поезија није мењала, од почетка па све до сада и увек ће се у будућности поезија бавити именима ствари. Имена се могу понављати на различите начине и убрзо ћу се тиме позабавити али сада и занавек поезија настаје изрицањем именâ дакле именâ нечега именâ некога именâ било чега. Именице су имена за ствари и стога именице чине основу поезије.

Пре него што кренемо даље имамо још једно питање. Зашто су у поезији редови кратки, толико много краћи него у прози, зашто се римују, зашто се да би били потпуни морају окончати оним чиме су започели, зашто су све те ствари управо оне ствари које чине суштину поезије чак и онда кад је поезија била дугачка чак и сада кад је поезија променила форму.

Поново је одговор исти наиме да један такав вид самоисказивања јесте природан вид када се неко исказује љубављу према имену било чега. Помислите шта чините кад тако заиста и чините кад волите име било чега заиста волите то име. Неизбежно се тако исказујете, онако како се исказује поезија то јест у кратким редовима у понављању онога чиме сте започели да бисте то учинили још једном. Помислите на то како се обраћате свему ономе чије вам је име ново љубавнику беби или псу или новој земљи или било ком њеном крају. Није ли истина да неизбежно понављате оно што дозивате и није ли то дозивање по нужности у кратким редовима. Само на то помислите и биће вам јасно шта хоћу да кажем по ономе што осећате.

Дакле као што кажем поезија је у својој суштини откриће, та љубав, та страст према имену свега и било чега.

А сад да се вратим на то како знам оно што знам о поезији.

Писала сам *Сшварање Американаца*, потпуно сам била опседнута унутрашњим животом свих ствари укључујући и генерације свих појединачних живота и писала сам прозу, прозу која се бавила успостављањем равнотеже унутрашње равнотеже свих ствари. Већ сам вам о томе све рекла.

А онда, нешто се догодило и почела сам да откривам имена ствари, то јест не да откривам имена него да откривам ствари које је ваљало видети ствари које је ваљало гледати и наравно да сам при том морала да их именујем не да им дајем нова имена него да установим да ли оне постоје под сопственим именима или под замењеним именима. А како сам то могла постићи. Ствари су имале своја имена и природно да сам их тим именима називала и тако након што сам почела да их гледам називала сам их именима са страшћу па је из тога настајала поезија, није ми циљ био да из тога настаје поезија али јесте настајала, из тога су настала *Мека гуџмаг*, а *Мека гуџмаг* била су врло добра поезија и настало је из њих још много више поезије, и сада ћу вам све више и више говорити о томе и о начину како се то догодило.

Открила сам тада све и његово име, открила сам то све и његово име. Знала сам одувек и то и његово име али свеједно сам га открила.

Врло се добро сећам кад сам била девојчица и кад смо брат и ја пронашли како већ деца то раде љубавне песме нашег врло врло много старијег брата. Тај старији брат управо је тада једну написао а говорила је о томе како је некад често седео и посматрао неки малени квадрат траве и био би то само квадрат траве као траве, али сада је он био заљубљен па се и малени квадрат траве испунио птицама и пчелама и лептирима, разлика је била исто што и љубав. Песма је била смешна знали смо и ми и он да је песма смешна али имао је право, заљубљеност га је нагнала да твори поезију, а поезија га је нагнала да осећа ствари и њихова имена, па стога понављам именице јесу поезија.

Дакле у *Мекој гуџмаги* сам творила поезију али ме је то и озбиљно узнемиравало, нејасно сам знала да именице творе поезију али у прози ми помоћ именица више није била потребна а у поезији да ли ми је помоћ именица била потребна. Зар нема начина да се ствари именују а да им се имена не измишљају, већ да им се значење придаје и без именовања.

Увек сам била врло импресионирана још од врло младих дана кад су ми говорили а касније сам то и сама осетила да је Шекспир у Арденској шуми створио шуму и не поменувши ствари које шуму чине. Све их осећате али он их поименце не именује.

Е па ту сам ствар и сама у себи осећала ту потребу да откријем како би се нека ствар дала именовати и без употребе њеног имена. Име јој на крају крајева знате име те било које ствари већ толико дуго, тако да име није ново али кад је ствар жива то је увек ново.

Шта се ту могло учинити.

Први пут сам поводом те ствари покушала нешто да учиним у *Мекој гуџмаги*. Онолико сам покушавала и покушавала да ту ствар учиним. Памтим како сам пишући *Једно ѿознансѿиво са оѿисом* неку ствар посматрала све док нешто што није име те ствари већ је на неки начин конкретна ствар најзад не би било написано.

Природно је, а могло би се рећи да је баш то створило Волта Витмана природно је то донело промену у форми поезије, то што нас који смо већ толико дуго знали имена свега и свачега није могла узбудити пука чињеница да их знамо. Ми дакле свако живо људско биће мора неизбежно осећати да нека ствар било која ствар бивствујуће постоји, али име те ствари било које ствари више није нешто што би узбуђивало било кога осим деце. А будући да свако мора бити песник, шта се ту могло учинити. То што сам управо описала, стварање нечега без именовања, управо је то разбило круту форму именице просте именице поезија која је сада била разбијена.

Сви наравно знате да кад говорим о именовању било чега, ја ту укључујем емоције једнако као и ствари.

Дакле такав је био наш положај и шта смо ту могли учинити. Наставити, наравно наставити шта би друго било ко учинио, па сам тако и ја учинила, наставила сам.

Можете наравно рећи зашто не бисмо измислили нова имена нове језике али то није изводљиво. Потребна је огромна количина унутрашње нужности да би се измислила чак и једна реч, могу се измислити опонашајуће кретње и емоције у звуковима, а то већ имате у поетском језику неких језика, од тога пати немачки језик као језик оно што речи значе по звуку је одвећ слично ономе што раде, па и деца те ствари

раде измишљањем овога или онога али то уистину нема никакве везе са језиком. Језик као стварна ствар није опонашање звукова ни боја ни емоција он је интелектуална рекреација и нема у то никакве сумње и наставиће то да буде и даље докле год човечанство било шта значи. Стога се свако понаособ мора држати језика, свог језика који се током времена почео говорити и писати и који у себи садржи целокупну историју властите интелектуалне рекреације.

И тако се за мене проблем поезије а све је почело од *Меке гуџмаги* састојао у томе да непрекидно неку ствар схватам како бих ту ствар могла да рекреирам. Мучила сам се и мучила очајнички са рекреацијом и избегавањем именица као именица али опет будући да је поезија поезија именице су именице. Дозволите да вам прочитам неколико одломака из *Порџреџа Шервуда Андерсона* и *Родној месџи служавки* како бих вам показала шта хоћу да кажем.

Може ли ико гледањем разазнати крпу која се користила при кувању.¹¹

ВРЛА ВАЛЕНТИНОВСКА

*Врлој је соја симџаџија моја.
Врлој соја и само моја.
Врло је моја симџаџија моја врло моја и врлоја соја.
Врлој је соја симџаџија моја, врлоја соја врло моја
симџаџија.¹²*

ЗАМОТУЉЦИ ЗА ЊИХ ИСТОРИЈА ДАВАЊА ЗАМОТУЉАКА

*Моџи смо заџазиџи да сваки носи џо замоџуљак, нису
им они џешко џадали ниџи сви беху замоџуљци јер неки
од њих беху џилиџи неки беху фазани неки овце а неки
беху замоџуљци, нису им џешко џадали а рекоше нам одисџа
каснџе да је џо џлавна рекреација џе да их нису намеравали
даваџи, а данас су их раздали.
Нећу их ја џледаџи џоново.
Неће их они џоџледом џражиџи џоново.
Нису их они овде видели џоново.
Тамо су они унуџра и чујемо их џоново.
Како џо звезде џосџану блисџавије но џџо јесу.
Кад ми џако одлучимо. Помињемо на хиљаде џуџољака.
И кад склоџим очи ја их видим.
Ако је чујеш како хрче
Никад џо не бива џре моје џубави
Љубиш је и џо џџо си џен кавалџер врло је џуџко
Она је слаџко џамо и коврџа јој се коса врло џуџко.*

¹¹ В.В. или *The Birthplace of Bonnes*, у: *Portraits and Prayers*, стр. 162.

¹² *A Valentine to Sherwood Anderson*, у: *Portraits and Prayers*, стр. 152.

*Она је слајко овде и врло сам близу и врло је шчо љујко.
Она је моја мекоша слајка и кад ойружи малена сшојала
ілајка шчо је лейоша и врло је врло љујко.
Мек је њен малени нос између малених очију које се склајају и
врло су љујке.
Она је врло љујка и моја и врло је шчо љујко.¹³*

Приметила сам у дужим стварима као што су Опере и Дrame и Портрети и *Лусина црква йријаиљски* и *Једно йознансйво са ойисом* да ми је лакше да се приближим избегавању именица кад нешто рекреирам.

И стижемо тако до питања хоће ли поезија и даље бити по нужности кратка као и досад као што истински добра поезија то и јесте већ дуго времена. Можда и неће па зашто да не.

Ако вам је довољно тога ново да бисте га именовали или не бисте, а те две ствари своде са на исту ствар, можете ли довољно дуго у томе истрајати. Да мислим да можете.

Поезија дакле од памтивека па до дана данашњег јесте поезија именица поезија именована неке ствари истинског именована те ствари страственог потпуно страственог именована те ствари њеним именом.

Полагано а поготово током деветнаестог века енглеског деветнаестог века стигло се дотле да свако зна и више него добро врло много више него добро зна то име што га било која ствар задобија кад је назовете њеним именом.

То је нешто што се неизбежно догодило. А и шта су друго могли да ураде. Морали су и даље радити то што су радили, то јест страствено називати сваку ствар њеним именом али ако су као што кажем уистину и више него добро знали њено име да ли су је баш тако једноставно могли називати именом. Полагано нису могли.

А онда се појавио Волт Витман. Он је желео истински желео да ствар искаже а да је не назове именом. Врло је предано на томе радио, и назвао је то *Влашима йправе* зато што је желео најмање познато име на које би се могао страствено позвати. Не знам уопште да ли је Витман знао да баш то жели да учини али нема никакве сумње али то јесте оно што је желео да учини.

Потпуну супротност ове ствари имате код песника попут Лонгфелоуа, њега наводим зато што ће вам осредњи песник јасније и уверљивије показати шта је тачно основа поезије него онај бољи. А Лонгфелоу је све знао о призивању имена, махом је то чинио без страсти али чинио је то врло добро.

Било је наравно у историји поезије многих који су такође покушавали да ствар именују а да је не назову именом, али ово није историја песника овде говорим шта ја знам о поезији.

И тако знајући све то о поезији мучила сам се с том ствари све више и више. Кажем да сам све то знала о поезији али нисам тада уистину све то знала о поезији, тада сам тек сазнавала тада док сам пишући почињала да сазнајем то што сада знам о прози али тада ништа нисам знала истински знала од онога што сада знам о поезији.

¹³ Исто, стр. 154.

И тако у *Мекој гуимаги* а потом и другде муку сам мучила да се отарасим именица, знала сам да се именице у поезији морају одбацити као што су одбачене у прози ако хоћемо да било шта дакле све и даље нешто значи.

И тако сам наставила с тим све горим мучењем да сазнам уистину сазнам шта нека ствар јесте да је уистину спознам да спознам све што видим све што осећам како би име те ствари постало нешто, утолико што би то име постало ствар по себи онаква каква јесте али да при том не постане нешто само и једино по имену.

Питам се да ли вам је заиста јасно шта хоћу да кажем.

Тиме што сам управо рекла хоћу да кажем следеће. Морала сам осећати сваку ствар која је за мене постојала тако силовито да је писањем нисам могла исказати као ствар по себи а да при том не морам нужно употребити њено име. Име неке ствари могло је бити нешто само по себи уколико би постало довољно стварно али као пуко име оно није у довољној мери било нешто. Тако сам бар ја то доживљавала и још увек то тако доживљавам.

И прошла сам дакле кроз врло дуге муке и у тим мукама почео ме је бринути наратив као наратив о свему и било чему што се догађа или би се могло догађати.

Новине нам о томе говоре али нам то говоре онако као што нам именице то говоре дакле именованем, а након што је именовано, то као говор о томе више не представља ништа. Такве су новине по дефиницији управо као што је именица по дефиницији име.

И тако сам дакле полагаано почела да сазнајем понешто о томе шта је поезија. И поставило се питање ако се у поезији именица може одбацити као што сам је стварно и уистину ја одбацила у прози да ли ће онда уопште бити разлике између поезије и прозе. Пошто је та ствар изнова у мени побудила сумњу почела сам врло предано да радим на поезији.

Писала сам у то време *Пре но шћо су цвећови љријаћелсћива избледели љријаћелсћиво је избледело* и ту сам се опет вратила једној мање-више уобичајеној форми како бих видела могу ли унутар те уобичајене форме учинити оно што сам била сигурна да је нужно учинити а такође и да бих установила јесу ли на крају крајева проза и поезија једно или пак нису једно.

Пишући ову песму открила сам да у поезији могу бити врло весела могу бити врло живахна у поезији, могу користити врло мало именица у поезији и скоро и не призивати имена у поезији а да то ипак буде поезија са правим угођајем и звуком поезије, али јесам ли баш то желела да постигнем. Али није ми то ништа решило али јесте ми помогло у мом приступу.

XII

*Врло оїладним кад љијем,
Морам се шћоїа мануџи чим їа руком обујим,
Биће они бели јер видеће шћо из сене, да мрачније чини
боју белу за мене, бело кад сам у љомрчини свене
од црвеної очаја ко да дође ко да мари ако ми доуџсїе сїћїну
лаж налик на ову баш волим да лажем волим да живим волим да мрем волим*

да лажем и живим и мрем и живим и мрем *ѿ*е *ѿ*ако *ѿ*олако волим да живим
и мрем *ѿ*е *ѿ*ако *ѿ*олако мораће *ѿ*о да зашију разлика је у *ѿ*о^{ме} *ѿ*ио шивењем
крв му *ѿ*уш^ѿају *ѿ*ако *ѿ*о с њима бива *ѿ*ако са семењем и сејањем
и ро^ѿањем *ѿ*а ће и оно моје и не сасвим моје а ко би се
*ѿ*о^{ме} чудио свему *ѿ*ио *ѿ*а је *ѿ*аквим начинило доћи ће да *ѿ*а одведу и
кан^ѿаром *ѿ*а одва^ѿу и ожалe и на ње^ѿа заседну зрење му *ѿ*о^{знају} без
окре^ѿања леђа свему ономе из че^ѿа без че^ѿа *ѿ*о још није рођено. О не
не би^ѿи жедан *ѿ*лађу ожеђало^ѿа ни^ѿи једини који зна да су
очи^ѿо и *ѿ*ојели или *ѿ*рижељкује. Малишан сваки *ѿ*лаву ће да^ѿи за
млеко.¹⁴

XIV

Мо^ѿло се виде^ѿи врло ле^ѿо
Да *ѿ*рлица свака срце има,
Види свака да им среће нема рас^ѿављенима,
Језеро мало фон^ѿане *ѿ*ради
А фон^ѿане млаза немају,
А *ѿ*рлица *ѿ*ежи ле^ѿењу
А *ѿ*о^ледај ниску воду,
Пус^ѿи ме на слободу.
Седмице целе оне баш *ѿ*о желе
Кад им за^ѿне кљунове да деле
Волим слику на зиду са *ѿ*рлицама
А оне *ѿ*и^ѿа чине,
Оне срца имају
Оне се рас^ѿављају
Мале су *ѿ*рлице божан^ѿивене
Али не кад су мале и нај^ѿш^ѿене.^{15 16}

Закључила сам на крају а већ је и Лусина црква *ѿ*рија^ѿељски била један такав по-
кушај, закључила сам да ако именицу дефинитивно потпуно замени ствар по себи, да
ће на крају поезија а не проза морати да се позабави свиме што није кретање у про-
стору. Не може више форма о свему одлучивати, наратив који није новински наратив
него истински наратив мора нужно казивати неко ко је дошао до сазнања да ће име-

¹⁴ *Before the Flowers of Friendship Faded Friendship Faded*, Plain Editions, Paris, стр. 14.

¹⁵ Исто, стр. 16.

¹⁶ Књига *Before the Flowers of Friendship...* настала је као слободан превод поезије Жоржа Ињеа (*Georges Hugnet* 1906–1974), француског надреалисте и списатељичиног пријатеља. Пријатељство је, међу-
тим, убрзо раскинуто. Стајнова је захтевала да у двојезичном издању буде наведена као равно-
правни аутор, да би потом, кад Иње ово није прихватио, своју верзију објавила као самостално
дело. Ињеова лирска поема *Enfances* (Дечаштва) говори о адолесценцији, мастурбацији и жудњи
за повратком у рано детињство, а Стајнова се у свом преводу служи техником критичког одраза
или, како је сама говорила, рекреације. У цитираним одломцима ипак се препознају Ињеове
кључне речи и слике – глад и жеђ за животом, крв, фонтане, грлице, седмице – као и његова оп-
сесивна потреба за римовањем. (Прим. *ѿ*рев.)

ницу морати да замени не унутрашња равнотежа него ствар по себи а то ће на крају водити до свих ствари. Радим на тој ствари а шта ћу тиме постићи не знам али надам се да ћу знати. У *Четириорици у Америци* стално изнова започињем али сигурна сам да има у томе онога што има да је то нужно учинити ако желимо да учинимо било шта и све могуће. Да ли вам је јасно шта хоћу да кажем. Па како год било ја то сада тако доживљавам, и то је све што знам, а верујем у знање свега што знам, о прози и поезији. Остало ће доћи знатно касније.

Изворник: Gertrude Stein, "Poetry & Grammar", у: *Lectures in America*, Random House, New York, 1935. Предавање је одржано на Чикашком универзитету, новембра 1934, прег око њеј сјојина сјуденајша.

(С енглеској превела **Аријана Божовић**)